

Виявлення та
реєстрація
підозрілих
фінансових
операцій

До фінансових операцій, які підлягають фінансовому моніторингу, відносить:

- порогові фінансові операції;
- підозрілі фінансові операції (діяльність).

Основна особливість **підозрілих** фінансових операцій полягає в тому, що їх ідентифікація не залежить від розміру суми транзакції.

Основною умовою є наявність у суб'єкта первинного фінансового моніторингу обґрунтованих сумнівів або достатніх підстав вважати, що ці операції є результатом злочинної діяльності або пов'язані чи стосуються фінансування тероризму або фінансування розповсюдження зброї масового знищення

Для виявлення підозрілих операцій фінансові установи розробляють індикатори підозрілості. Інформаційний матеріал для визначення індикаторів підозрілості надзвичайно широкий. При цьому враховуються:

- типологічні дослідження Держфінмоніторингу
- рекомендації Національного банку України
- власний досвід фінустанови

На сьогодні на офіційному веб-сайті ДМФМУ оприлюднено 21 типологічне дослідження.

Рекомендації Національного банку знайшли своє відображення в додатку 20 до Положення про здійснення банками фінансового моніторингу (для банків) та в додатку 19 до Положення про здійснення установами фінансового моніторингу (для фінансових установ, нагляд за якими здійснює НБУ). Додатки містять переліки, у яких зазначено 146 (для банків) та 112 (для небанківських фінустанов) індикаторів та їх різновидів, і включають такі що стосуються:

- діяльності чи поведінки клієнта
- фінансових операцій клієнта
- різних видів продуктів (послуг)

- Також враховується невідповідність операцій очікуванням фінустанови від співпраці з клієнтом. Йдеться про суперечність між інформацією, яку клієнт повідомив про себе в момент встановлення ділових відносин, та тими операціями, які має намір провести або вже провів. Наприклад, анонсований обсяг операцій, нетипова діяльність, невідповідність масштабів діяльності наявній у фінустанови фінансовій звітності за попередній період тощо.
- Для виявлення індикаторів підозрливості в операціях клієнтів або у їх сукупності фінустанови можуть використовувати автоматизовані модулі, які відбирають операції за допомогою відповідних правил/сценаріїв, встановлених особисто кожною фінустановою. Коректність відбору залежить від внутрішньої політики фінансової установи та її внутрішніх процедур у сфері фінмону.
- Ймовірність потрапити до такого списку дуже велика.
- Виявлення підозрливих операцій здійснюється як до проведення моменту їх проведення, так і в процесі співпраці (зокрема щотижня, щомісяця, щокварталу).

- Наявності одного чи декількох індикаторів підозрілості в фінансових операціях (діяльності) клієнта недостатньо для підозри.
- Для того, щоб повідомити Держфінмоніторинг про підозру, фінустанова має скласти обґрунтований висновок, який забезпечує максимально чітко та всебічне викладення своєї підозри та інших обставин, фактів, подій, що призвели до виникнення такої підозри, та додати до висновку копії документів та іншої інформації, на основі яких цю підозру сформовано.
- Якщо наявних документів та/або відомостей для аналізу недостатньо і фінустанова не може ні підтвердити підозру, ані спростувати її, вона зобов'язана оперативно вжити додаткових заходів: запросити у клієнта документи, роз'яснення, коментарі, здійснити пошук інформації у відкритих джерелах тощо.
- Здійснивши усе перелічене, фінустанова приймає рішення про надсилання чи ненадсилання повідомлення про підозрілі фінансові операції чи діяльність до Держфінмоніторингу. Підходи до прийняття такого рішення тяжіють до суб'єктивних та залежать від внутрішньої політики окремої фінустанови.

Критерії визнання порогових фінансових операцій

Сума фінансової операції дорівнює чи перевищує 400 тисяч гривень або суму в іноземній валюті/банківських металах/інших активах, гривневий еквівалент якої за офіційним курсом гривні до іноземних валют і банківських металів на момент проведення фінансової операції дорівнює або перевищує зазначену суму. Для суб'єктів господарювання, які проводять лотереї та/або азартні ігри, встановлено виняток – поріг зменшено до 55 тисяч гривень

хоча б одна з ознак

Фінансові операції, якщо:

- хоча б одна із сторін-учасників фінансової операції має реєстрацію, місце проживання чи місцезнаходження в державі, що здійснює збройну агресію проти України, та/або в державі (юрисдикції), що не виконує чи неналежним чином виконує рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, задіяних у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення;
- якщо однією із сторін - учасників фінансової операції є особа, яка має рахунок у банку, зареєстрованому в зазначеній державі (юрисдикції);
- кінцевий бенефіціарний власник учасника фінансової операції-клієнта є громадянином чи має постійне місце проживання в державі, що здійснює збройну агресію проти України

Фінансові операції політично значущої особи, членів його сім'ї та/або осіб, пов'язаних з політично значущою особою (PEPs). Пороговою буде вважатись фінансова операція виключно фізичної особи, яка відноситься до PEPs.

Операції юридичних осіб, кінцевими бенефіціарними власниками яких є зазначені вище PEPs, до порогових не відносяться, тому по відношенню до юридичних осіб зазначена ознака не спрацьовує

Платіжні операції з переказу коштів за кордон (у тому числі до держав, віднесених Кабінетом Міністрів України до офшорних зон). Пороговою буде будь-яка платіжна операція з переказу за кордон, незалежно від призначення платежу та особи, яка її ініціює (фізична або юридична особа)

Фінансові операції з готівкою (внесення, переказ, отримання коштів). В цьому випадку не має значення, хто є учасником операції, та напрямок руху готівкових коштів (переказ або отримання)

Фінансові операції електронного резидента (е-резидента)